

ERDÉLYI
20
II. évi 70. sz. ARA 1 LEJ Szombat 1933 Március 11

MAGYARÁG

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Str Avram Iancu (Kossuth-u.) 10.

Független politikai napilap
Megjelenik minden reggel

Szerkesztőségi órák: d. u. 6-16l
este 11-ig. TELEFON: 3-80

Pekinget bombázzák a japán repülők

Több erdélyi és regáti várost elöntött az árvíz

Megszűnik az ostrom- állapot az új rendtörvény kihirdetése után

Bukarestből jelentik: A kamara tegnap este általánosságban már megszavazta — a Marzescu-törvény módosítására vonatkozó javaslatot. A részletes vita elroláthatoan nem tart sokáig, miután az ellenzéki pártok az általános vita során már kifejtették álláspontjukat. A törvényjavaslatot a jövő hé-

ten a szenátus is megszavazza és valószínű, hogy mához egy hétre már mint szentesített törvény megjelenik a Monitorul Oficialban. A Lupta beavatott helyről arról értesül, hogy a módosítások életbeléptetése után a kormány azonnal elfüggeszti az egész országban az ostromállapotot.

A forrongó Ausztriában

Általános sztrájkot akarnak proklamálni az osztrák szocialisták

Dollfuss át akar térni a fascis-
ta parlamenti rendszerre

Bécsből jelentik: Csütörtökön délelőtt híre terjedt, hogy az osztrák szocialdemokraták puccsal akarják megoldani a válságos helyzetet és az általános sztrájk kikiáltására készülnek. A helyzet komolyságot mutatja az is, hogy az osztrák kormány csütörtökön elrendelte az összes bécsi és a környékbeli helyőrség riadókészültségbe való helyezését.

Kormánykörökben el vannak szánva, hogy a baloldali puccsot a legkiméletlenebb eszközökkel leverik.

Ugy hírlik, hogy Seitz, bécsi polgármester, aki a kormány tegnapi kivételes rendelkezéseinek alkalmazását megtagadta, rövidesen eltávolítják és helyébe kormánybiztost tesznek.

(Bécs). A Dollfuss-kormány azzal a gondolatlaltal foglalkozik, hogy a szövetségi ta-

nács működését beszünteti, helyette csak a főbizottság fog működni, mely az egyes pártok vezetőiből fog állani. A nemzeti tanács helyett pedig az egyes foglalkozási ágak, illetve érdekképviselők rendszerén alapuló parlament fog működni, mint Olaszországban is.

Felgyógyult a király

(Bukarest). Károly király felgyógyult könnyű lefolyású influenzájából. Tegnap Mária királyné jelent meg fiánál és együtt teázott vele. Később a király Vaida miniszterelnököt fogadta, aki egy óra hosszat tartó audienciáján részletesen tájékoztatta az uralkodót a belpolitikai helyzetről.

Galacban vámmentes zónát kap Csehszlovákia

(Bukarest). A kormány minden lehetőséget megtesz arra, hogy a szomszédos államokkal fejlessze a gazdasági összeköttetést. Első sorban természetesen azokkal az országokkal, amelyekhez politikai kapcsolatok is fűzők. Különösen szoros gazdasági kapcsolatokat óhajtanak Csehszlovákiával és Románia gazdasági barátságának dokumentálására, hír szerint a kormány gazdasági bizottsága elhatározta, javasolni fogja, hogy Galatzban adjanak Csehszlovákiának szabad zónát, ahol vámmentes kikötőt létesíthessen. A csehekre nézve óriási fontossága volna ennek az engedménynek és előrelátható, hogy galatzi szabadkikötőjüket hatalmas mértékben kifejlesztik, hiszen ezen a kikötőn keresztül óriási forgalmat bonyolíthatnak le.

Visszavonják a tisztviselői bé-liszta törvényjavaslatát

(Bukarest). A köztisztviselők szövetsége március 12-én országos kongresszust tart, amelyen a tisztviselői B-listákkal szemben foglalnak álláspontot. A kormány nem görög akadályt a kongresszus megtartása elé. Valószínű azonban, hogy az utolsó percben esetleg elmarad a kongresszus, egyes lapok ugyanis beavatott helyről nyert információkra hivatkozva azt írták, hogy a Madgearu-féle javaslatot a kormány vissza fogja vonni és a B-listás rendszert elejtik.

Kiutasítják a felesleges kül- földi munkásokat

(Bukarest). A munkanélküliség enyhítése céljából a kormány újból elhatározta az idegen alattvalók tartózkodási engedélyének revízióját. Április 1-étől 20-ig jelentkezni tartóznak az összes idegen alattvalók és a beadott kérvényben ki kell fejteni, hogy miért szükséges feltétlenül az ittmaradásuk. Minden kérvényhez a munkaadó igazolást kell csatoljon, amelyben kijelenti, hogy a külföldi munkást nem tudta belföldivel pótolni. Ugyancsak csatolni kell egy nyugtát a speciális 500 lejes taxa befizetéséről is.

A 4-ik tombola akciónk 20-ik száma!

Nem lehet panasz: a nagy körkép elég változatos. A világpanoráma egyes részletei — nyugaton éppugy, mint keleten, vagy délen — ijesztő gyorsasággal váltják színüket. Amerika az aranyért vivja belső harcát, míg Japán már Peking küszöbén áll, miután elfoglalta az utolsó stratégiai pontot is a kínai Nagy Falon kívül, Hollandia a borneói gumimiültetvények fölött keringő hadirepülőgépek miatt szakított a japánokkal és nem köti meg velük a támadást kizáró szerződést. Görögországban forradalmi sortűzek roppognak a polgárháború tüze újra fellángolt, Németország viszont olyan átalakulás izgalmaiban remeg, amelynek végső formája és eredménye ma még kiszámíthatatlan. A lengyelek Danzig körül nyugtalankodnak, a kisantant titkos katonai szerződést rejteget magában. És hogy Ausztria se maradjon ki a drámai feszültségű játékból: Bécsben átmeneti diktatura készül.

Ausztria, a hajdan felix jelzöt viselő Ausztria, már rég nem boldog. S mint másfél évtized óta annyiszor: ma újra a legnagyobb izgalom napját éli. Az a szükségrendelet, amely megtilt minden politikai felvonulást és gyűlést, egyben pedig megszigorítja a sajtóra vonatkozó eddigi rendelkezéseket. Szó sincs róla: mindezek a szabadságjog-korlátozások kevéssé örömdetes szimptomák. Érthető felzúdulás is fogadta azokat az osztrák sajtóban, szinte pártkülönbség nélkül, mert minden párt a maga sérelmének érzi a megszigorításokat. Látszólag a kommunista mozgólódások lehetősége ellen feszül a szükségrendelet éle. Azonban ez igazán csak látszat, mert Ausztriában sokkal nyugtalanítóbb jelenség a nemzeti szociálisták hirtelen előretörése — Hitler németországi győzelmének nyilvánvaló következményeként. Az osztrák horogkeresztesek pártja egyszerűen áratlanul megduzzadt és sajtójuk az izgatás lefektelenebb hangját ütötte meg. Elsősorban ellenük kíván hát védekezni a Dollfuss-kormány a szabadságkorlátozó szükségrendelet kibocsátásával, amit az is bizonyít, hogy ellene a nemzeti szociálisták lapja tiltakozik a leghevesebben.

A szövetségi kormány ebben a kritikus percben diktatúra kiépítésére gondol. Főképpen azért, hogy megakadályozza a nemzeti-szociálisták esetleges tulkapasait, vagy elharmarkodott lépését — a hitlerista Németország felé. A helyzet mindenesetre zavaros és bizonytalan.

Öfelsége a román király az első osztályú egészségügyi éremmel tüntette ki Silbermann Izsák bukaresti lakost az egészségügyi téren tanúsított hősiességéért és vitézségeért. Silbermann Izsák vérént ontotta polgártársaiért, de kizárólag a betegekért. Halálfelelem és rettegés nélkül vállalta a sebeket, melyeken át bőven folyt és zuhogott élete piros vére. Nem harctéren, hanem békédobozban, kórházakban ömlött Silbermann Izsák vére a pogártársakért: 115 esetben bocsátotta vérént rendelkezésre a hős férfiú. A király most megjutalmazta a béke hős katonáját, érdemrendet tűzött mellére. Van, aki számos marhával rendelkezik, de egy szópós borjút sem adna embertársának, van, aki más javakban dúsalkodik, de nem nyitja meg sem pénztárcáját, sem élelőkamráját. Silbermann Izsák a vérént sem sajnálta, ha embertársa megmentéséről volt szó. Vitézség, önfeláldozás, halálmegvetés és emberfeletti kötelességtudás, végtelen emberszeretet jutalma volt a királyi érem, ami Silbermann Izsák mellére került... A jelentés hozzászólja, hogy Silbermann Izsák ingyen bocsátotta a vért embertársai rendelkezésére. Ezt ha nem mondják, akkor is tudjuk. Zsol-

Vörös koporsóban temettek el egy nagybányai kommunistát

Brassóban letartóztatták az erdélyi városok kommunista tutárnőjét

(Nagybánya). A napokban meghalt Nagybányán Cseterás Sándor kereskedő, közismert kommunista, akit nemrégiben itéltek el három hónapi fogházra, de betegsége miatt nem töltötte ki. Temetésén óriási feltűnést keltett, hogy a halottat vörös koporsóba tették társai, a vörös szallagos koszorúkkal borították be.

A temetés ügyében a nagybányai rendőrség vizsgálatot indított a kommunisták ellen és letartóztatták egy Katz nevű leányt, akit átadtak a szatmári ügyészségnek.

A legutóbbi kommunista letartóztatásokkal kapcsolatban a nagyvárad sziguranca is nyomozott egy kommunista futárnő után, aki — a sziguranca szerint Bukarestből hozott Nagyváradra titkos utasításokat. Ezt a futárnőt most letartóztatták. Ugyanis a kolozsvári rendőrség megkeresésére a brassói sziguranca letartóztatott egy Fried Etel-

ka nevű, feltűnő szépségű, tizenhétéves leányt, aki az erdélyi kommunista szervezetek között a futár szerepét töltötte be.

Fried Etelka nem ismeretlen a rendőrség politikai osztály emberei előtt. Arról híres, hogy rendkívül elegánsan öltözködik és szinte hetenkint új, finom bundákat cserél.

Az öltözet változtatására azért is szükség volt, hogy a hatósági személyeket félrevezesse.

Fried Etelka volt az, aki a különböző utasításokat és röpcédulákat az egyik városból a másikba szállította.

A brassói sziguranca tegnap este erős fedezet alatt Kolozsvárra küldte Fried Etelkát s holnap megkezdik a kihallgatását.

A rendőrség szerint a brassói letartóztatással kapcsolatosan számos új őrizetbevétel várható.

Tettenért fatolvajok ölték meg Kun Bálint erdőcsőszét

Letartóztatták a Margitta melletti gyilkosság tetteseit

(Nagyvárad). Legutóbb részletesen beszámoltunk arról a gyilkosságról, amely Margitta közelében történt, a bogdoszlói erdő szélén. A községbeliek halva találták meg Kun Bálint erdőcsőszét, akit támadói formálisan agyonvertek. A holttest mellett megtalálták azt a karvastagságú husángot is, amellyel a tettes végzett áldozatával.

A titokzatos gyilkosság ügyében a margittai csendőrség vezette be a nyomozást, amely a legteljesebb eredménnyel járt. A csendőrök őrizetbe vették Tóth Lajos bogdoszlói földművest, valamint annak vadházastársát Haver Máriát, akik alaposan gyanúsíthatók azzal, hogy a gyilkosságot ők követték el. A csendőrök ugyanis megállapították, hogy a gyilkosság napján Tóth Lajos és Haver Mária a bogdoszlói erdőben jártak. A gyilkosság felfedezése után a csendőrségnél egy bogdoszlói gazdálkodó jelentkezett, aki elmondta, hogy a gyilkosság napján találkozott az erdő előtt Tóthékkal, ha mentek az erdőbe és a tanu figyelmeztette őket, hogy vigyázzanak, mert a közelben ott van az erdőőr. Tóth Lajos állítólag így kiáltott fel:

— Nem kell engem féltetni! Egy erdőőről csak nem ijedek meg.

Amikor Tóth Lajos és Haver Mária egy csomó fával kifelé igyekeztek az erdőből, elibük toppant Kun Bálint erdőőr.

— Nem tudjátok, hogy fát lopni innen nem szabad! — kiáltott rájuk.

Felelet helyett a 66 éves Tóth Lajos rávetette magát az erdőőrre. A két férfi között vad dulakodás keletkezett.

Az egyik pillanatban Tóth egy karvastagságú husángot kapott fel és egyetlen ütéssel leterítette az erdőőrt.

Tóth még akkor is agyba-főbe verte a szerencsétlen embert, amikor az nyilvánvalóan az első borzalmas ütéstől holtan terült el az avaron.

A gyilkos Tóth Lajosnak egyébként öt gyermeke van és rendszeresen fosztogatta az erdő faállományát. Tóth Lajos és Haver Máriát a csendőrök őrizetbe vették és beszállították a nagyvárad ügyészségre, ahol kihallgatásuk után mindkettőjüket előzetes letartóztatásba helyezték.

Sulyos ítélet a kolozsvári feketeszesz-perben

Kolozsvárról jelentik: Farkas Lajos és társai feketeszesz porében esütőtörökön déli előtt mondott ítéletet a kolozsvári törvényszék. Összesen harminckettő év és három hónap börtönbüntetést osztott ki a vádlottak között, mely a következőképpen oszlik meg: Farkas Lajos 2 év, Salamon Mór, 2 év, Farkas Samu 1 év, Weinstein Lipót 2 év, Boer Endre 1 és fél év, Stroli Mór 1 és fél év, Bárány Lajos 1 év, Rothschild Sándor 2 év, Rosenwasser Lajos 1 és fél év, Hirsch Jenő 1 év, Salamon Vilmos 1 év, Salamon Lajos 1 év, Gáspár István 2 év, Gombási József 1 év, Teszler Jenő 1 év

Hathónapi börtönre ítélték a következőket: Salamon Abi, Klein Fischl, Deutsch Jenő, Sopon János, Pantilimon Teodor, Rosenberger Ferenc, Fazekas János, Russu Nicolae, Farkas Jakab, Dávid Mihály, Salamon Aron, Salamon Izsák, Kiselstein Emánuel, Czitrom Sámuel, Kovács György, Schönhauz Miksa, Grün Adolf, Braun Sándor és Nagyfalusi Ferdinánd. Továbbá Boea Vasile 6 hónap, Corud Dávid 2 hónap, Léb Sámuel és Kohn Elek 1—1 hónapi börtönre ítéltettek. A vádlottak közül 15-öt felmentettek.

Időjárás

Délkeleti légáramlással hűvös idő, helyenkint, de inkább csak nyugaton esős.

dos katona, aki pénzért hullatja vérént, az nem ilyen önfeláldozó soha. Ilyet csak lágyan, csak lelkesedésből, csak fanatikus vi-

tézséggel lehet elkövetni 115-ször egy-után.

Körülvették és megszállották a berlini tőzsdét Hitler rohamosztagai

A porosz országgyűlés épületére kitzűzték a horogkeresztes zászlót Kaszárnyává alakították át a kommunisták székházát. -- Zene-kisérettel Hindenburg nyitja meg a birodalmi gyűlést

Berlinből jelentik: Hitler Göring és Frick dr kíséretében tegnap megtekintette a potsdami helyőrségi templom atalakítási munkálatait. Megállapították ez alkalommal, hogy a birodalmi gyűlés első ülése, amit a potsdami helyőrségi templomban fognak tartani, csak formai lesz.

A nemzeti szocialista párt a parlamentarizmus történetében páratlanul álló újítást akar bevezetni. Hitler ugyanis elhatározta, hogy

a birodalmi gyűlés megnyitó ülését megzenésítik és orgonakísérettel mélyítik ki.

Az evangélikus képviselőknek a Szent Miklós templomban, a katolikus képviselőknek a berlini plébánia templomban tartanak istentiszteletet a birodalmi gyűlés megnyitása alkalmából.

Hitlerék megtekintették a berlini Krohl színház épületét is, ahol a birodalmi gyűlés további üléseit akarják tartani.

Berlinből jelentik: A Rajna-vidéken, Wesfalia ipari környékén, de különösen Essenben a nemzeti szocialisták rohamosztagai megjelentek a zsidó kereskedők üzleteiben, akiket felszólítottak, hogy boltjaikat zárják be. A felszólított kereskedők nagyrésze sietve eléget tett az utasításnak, a hitleristák pedig a bezárt üzletekre ilyen felírásu táblákat akasztottak:

"Németek! Zsidók üzleteiben ne vásároljatok. Németek! Pártoljátok a német közeposztályt!"

Néhányan vonakodtak azonban a felszólítást teljesíteni, ezek üzletei elé ekkor rohamosztágosok helyezkedtek el, akik megakadályozták a közönséget abban, hogy a zsidó kereskedők üzleteiben vásároljon.

Az essenai rendőrfőnök nyilatkozott a zsidóellenes atrocitások ügyében és közölte, hogy bármilyen áron fenntartja a rendet és biztosítja a zsidó kereskedők árusításának szabadságát, egyben felszólította őket, hogy üzleteiket békésen nyissák ki.

Berlinből jelentik: Mint ismeretes, a birodalmi gyűlés első ülését Potsdamban tartja meg a helyőrségi templomban. -- Az első ülés rendkívülisége abban rejlik, hogy az eddigi szokásoktól eltérően, nem a koronának nyitja meg, hanem a maga a kormányzó Hindenburg birodalmi elnök. A megnyitónak így mindenestre trónbeszéd jellege lesz, amiből viszont igen sokan arra a következtetésre jutnak majd, hogy a birodalmi gyűlés megnyitása képletes lépés a német monarchia restaurációja felé.

Hindenburg birodalmi elnök ezután adja át a szót a kancellárnak, aki kormányával együtt tartja bemutatkozását. Az első ülés után a birodalmi gyűlés a Kroll-opera helyiségeiben tartja további üléseit. A bemutatkozó ülés alkalmával igen érdekes aktus zajlik le. A birodalmi gyűlés koszorút helyez el Nagy Frigyes koporsójára, jelezve, hogy az új idők történelmi hagyományokban gyökereznek.

(Drezda). A szász miniszterelnök átiratot intézett a tartományi elnökhöz a vasárnap lefolyt német választásokkal kapcsolatban, amelyben kifejtette, hogy a mai körülmények között tovább kormányozni nem lehet. Ajánlja, hogy a tartományi elnök ossza fel a szász parlamentet és új választásokat írjon ki.

(Berlin). Ma délelőtt egy nemzeti szocialista rohamosztág jelent meg a tőzsdépalota előtt. A rohamosztág vezetői, két nemzeti szocialista behatolt a tőzsde épületébe és követelték, hogy a tőzsde elnöksége mondjon le. Amidőn a tőzsde elnöke vonakodott a felszólításnak eleget tenni, újabb nemzeti szocialista rohamcsapatok vonultak fel és körülvették a tőzsde épületét. A nemzeti szocialisták követelése tekintetében tárgyalások indultak meg.

(Berlin). A porosz országgyűlés épületére és az „Ürak háza"-ra ma kitzűzték a horogkeresztes lobogót. Kártér porosz nemzeti párti képviselő követelte, hogy tüzzék ki a fekete-fehér-vörös és a porosz fekete-fehér lobogókat is. Érdekes, hogy az egyre sürűbben megjelenő császári fekete-fehér-vörös zászlók balsarkában mind gyakrabban látható a horogkereszt.

(Berlin). Poroszország belügyi birodalmi biztos: Goering elrendelte a kommunisták székházának, a Bülow-téri Liebknecht-háznak elkobzását és a brandenburgi nemzeti szocialista rohamosztágok rendelkezésére bocsátását. Az épületet szerdán már át is adták, miközben Heldorf gróf, a berlini nemzeti szocialista rohamosztágok parancsnoka nagy beszédet mondott. Kijelentette, hogy máától kezdve minden meggyilkolt rohamosztágosért három kommunista pusztul el. A Liebknecht-ház homlokzatára ezután kitzűzték a hatalmas fekete-fehér-piros császári és a horogkeresztes lobogót.

Cerutti, Olaszország berlini követe, szerdán megjelent Hitlernél és üdvözölte kormányának nevében a választásokon elért sikere alkalmából.

Oroszországba menekült a német kommunisták nagyrésze

(Moszkva). Moszkvából érkező jelentések szerint naponta lépik át a határt a Németországból menekülő kommunisták. A me-

nekültek vezetői sürgetik a szovjet-kormányt, hogy lépjen fel Hitler diktatúrája ellen.

Árvizek országszerte

Dést elöntötte az áradás, Jasiban három ember megfulladt

(Kolozsvár). A tavaszi enyhébb idő beltáival mindenütt megindultak az áradások. A gyalui havasokban bekövetkezett áradás folytán a Szamos annyira megduzzadt, hogy komoly veszedelemmel fenyegeti a partmenti községeket. Désen elöntötte a Böcskay-uccát, azonkívül Dész és Szentbenedek között annyira kilépett medréből, hogy a lakosság lakodikon szökdekedik. Szentbenedeken szétszed-

ték a hidat, nehogy a nagy víztömeg magával sodorja. Kolozsváron és Dész között az autóbusszjárat megindult, de Dész és Lapos között, ahol három hidat vitt el a víz, teljesen megbénult a forgalom. Szamosujvár és Kékes között szintén magas a víz az országúton. Bethlen és Lekenca között 12 kilométeren öntötte el az utat a Szamos, míg Szamosujvár és Marosvásárhely között nyolc

kilométeren keresztül áll víz alatt az országút, úgy hogy járhatatlan.

(Marosvásárhely). A Maros és a Nyárad folyók több helyen kiöntöttek. A Maros Gyergyó vidékén és Palotailva községénél borított el nagy területeket. A nyárad-menti községek határai majdnem mind víz alatt állanak. A Küküllő is kilépett medréből és Bonyha mellett már az országutat is elöntötte. A Szamos szintén rakoncátlanokodik. Az árvíz legtöbb helyen elborította a vetést és súlyos károkat okozott a gazdáknak.

(Braila). Brailából és Galacból jelentik, hogy a Duna egyre emelkedik és áradása veszedelmes méreteket kezd ölteni. A Duna árterülete már majdnem mindenütt víz alatt áll. Bukovinában és Máramarosban több vonalon csak átszállással tudják lebonyolítaniavasuti forgalmat. A teheráruforgalmat pedig néhány vonalon be is kellett szüntetni.

Jasiból jelentik: Az esőzések és olvadás következtében a Vasiui folyó áradása katasztrofális méreteket öltött. Jasi négy külvárosa víz alá került és a környéken több ezer hektárnyi földterület felett is víz van. A kár igen nagy és a vetés megsemmisült. Eddig három ember eltűnését jelentették be Biztosra vehető, hogy ezek a megáradt folyóban lelték halálukat. Több embert még keresnek hozzátartozóik.

FILMPALACE

Péntek, szombat

Két szív, egy dobbanás

Hangos Ufa színmű

Főszerepben: Lillian Harvey, Halmay Tibor

Felborult egy autóbusz, két súlyos sebesült

(Torda). A Kolozsvár-Marosvásárhely között közlekedő Fantina-féle személyszállító autóbusz utasokkal zsufolva és podgyással tulterhelve, a Torda előtt levő nagylejtőn, az ugynevezett Dobogón, kedden délután öt órakor felborult. A gép fékezve ereszkedett le Torda felé a meredek lejtőn, amikor egy másik autóbusszal találkozott. A Fantina gép sofförje ki akart kerülni, azonban túl éles kanyarra rántotta a gépet, amely felborult. A hatalmas eséstől az autóbusz teteje levált, ami a szerencsétlenségben azt a szerencsét jelentette, hogy az utasok könnyen tudtak kimászni. Hat utas és a sofför súlyosan, többen pedig könnyebben sebesültek meg. A súlyos sebesülteket a tordai kórházban ápolják. A vizsgálat megindult.

A korcsmában lett öngyilkos egy váradi asszony

Tegnap délelőtt 11 óra tájban a Szeles ucca Reich-korcsmába hívták ki a mentőket, ahol egy Hanga Józsefné 47 év körüli asszony különös módon akart véget vetni az életének. Az asszony mintegy negyedórával azelőtt tért be a korcsmába, ahol két decibort kért. Alkalmas pillanatban, amikor nem figyeltek rá, zsebéből zsírosszódát vett elő és a borba tette, majd hirtelen kiitta. A mentők súlyos állapotban szállították be a kórházba, ahol gyomormosást alkalmaztak rajta. Ettől az asszony jobban lett és elmondotta, hogy férjétől, aki vasuti lakatos öt év óta különváltan él és nyomorában hátrázta el magát végzetes tetteire. Állapota súlyos, de nem életveszélyes.

Szeget nyelt egy tordai kislány

(Torda). Szőcs Juliska öt éves kislány játék közben lenyelt egy 5 cm. hosszú szeget. Szülei szerencsére nyomban észrevették és bevizitották a kórházba, ahol az orvosoknak sikerült a szeget kivenni a gyermekből, holott komplikációkat okozhatott volna.

1933.

III. 11.

ERDELYI
MAGYARSAĞ

3

Befejeztük a jeholi háborút -- mondja a japán miniszterelnök -- miközben Pekinget bombázzák csapatai

Jehol kínai parancsnokát gyávasága miatt saját katonái végezték ki

(Tokió). Japán miniszterelnöke, Aramio fogadta a sajtó képviselőit és kijelentette előttük, hogy a jeholi hadműveletek befejeződtek, a továbbiakban minden Kína magatartásától függ.

Pekingi jelentések szerint a kínai felfől Peking irányában japán bombavető repülőgépek indultak el, ami rendkívüli izgalommal tölti el a kínai főváros lakosságát. A Peking felé vezető ut nagyrészt már bombázták.

Jehol volt katonai parancsnokát gyávasága miatt csapatai elfogták, megfosztották rangjától és kivégezték.

Két és félmilliárd dollár új pénzt bocsáttat ki Roosevel

Tegnap volt az amerikai bankkrízis döntő napja

(Washington). A háborús idők óta az amerikai kongresszus nagy jelentőségű fordulat elé ért. A kongresszusnak most kell döntenie Rooseveltnak elnök határozati javaslati felett, amelyekkel az új elnök generálisan akarja endezni a zilált gazdasági és pénzügyi kérdéseket.

Roosevelt elnöknek a javaslat szerint meg kell kapnia a diktatorikus felhatalmazást valamennyi gazdasági kérdés szabályozására. Az újonnan azoknak a nagybancoknak, amelyek elég szilárdak, engedélyt adott, hogy ma pénztárait megnyithassák. Engedélyt adott továbbá a bankoknak arra, hogy a bankjegy készletet 2:8 milliárddal szaporítsák. Erre az elnöknek külön felhatalmazásra nem volt szüksége, mert a bankjegy-forgalom a bankjegy törvény szerint a 40 százalékos aranyfedezet határáig emelhető. Természetesen a Federal of Reserve bankba visszahelyezendők mindazok az aranykészletek, amiket az utóbbi idők folyamán kivontak és elrejtettek. A kormány egyébként nyomást gyakorolt a tőzsdére, mint legjelentősebb arany elrejtő tényezőre, hogy a február elseje óta elrejtett aranykészleteket visszaszolgáltassák a Federal of Reserve-nek. Ezt illetőleg az amerikai pénzügyi

kormányzat igen szigorú büntető szankciókat léptet életbe, amely 10 évi fogságot és magas pénzbüntetéseket helyez kiállításba az arany-készlet kivonóinak.

Az újabb értesülések szerint az aranykészlet visszaszívargása, a nagytőke megmozdulására már megkezdődött és folyamatban van. A nagytőke ugyanis tisztában van azzal, hogy a drákói rendszabályok kényszerítése a nagytőkére hat ki végzetesen éppen ezért a tőke mindent el fog követni, hogy a „Federal of Reserve Banc” megfelelő arany-készletre jusson.

A bankválságnak súlyos következményei vannak a magángazdaságra és a magánéletre is. Amerikai lapok vezető helyen közlik, hogy a legendásan gazdag öreg Rockefeller teljesen készpénz nélkül áll és minden fizettségét későbbi bemutatásra szóló utalványokkal teljesíti. Még súlyosabb helyzetbe került a hollywoodi filmipar. Itt egyik nagy filmvállalat teljesen bezárta kapuit. Fölmondott a színészeinek és szélnek bocsájtotta alkalmazottait. A többi nagy filmvállalat is bezüntette egyelőre felvételeit, mert üzemiük továbbfolytatásához teljesen pénz nélkül állanak. A válság következtében 75000 alkalmazott maradt itt kenyér nélkül.

Jasiban öt iskolásgyermeket kergettek halálba lelketlen tanítóik

Halálra, vagy hülyére verték a gyermekeket, vagy pedig az öngyilkosság karjaiba dobták őket

(Jasi). Az utóbbi időben Jasi-megye közvéleményét erősen felháborították azok a sokszor tragikus végű brutalitások, amelyeknek színhelye a kultura terjesztésére hivatott iskolák voltak. Az Adeverul hosszú tudósítást közöl a jasi környéki iskolákban uralkodó megdöbbentő állapotokról.

Maguk a száraz tények a következők: Cerbu Olga 16 éves liceumi tanulóleány megmérgezte magát és a kórházban meg is halt. Levelet hagyott hátra, amelyben névszerint kiírta, hogy

melyik tanárnője szekaturái miatt menekült a halálba.

Horlesti községben Bologan Ioan elemiiskolai tanuló

belehalt a tanítójától elszenvedett verés okozta sebekbe.

Horlesti községben Constantin Pavel felje-

lentést tett a hatóságoknál, hogy gyermeke meghűjt a tanítói verések hatására alatt.

Mircea Ionescu jasi tanítóképzői hallgató a vonat elé vetette magát és

a helyszínen meghalt.

Halála okául azt jelölte meg, hogy igazságtalanul elbuktatták egy magánvizsgán. Egy másik tanuló öngyilkossági kísérletet követett el, mert az iskoladijakat szegénysors miatt nem tudta megfizetni és ezért kizárták az iskolából.

Elena Pantalon hilitai elemi iskolai tanítónő bűnvádi feljelentést tett az iskola igazgatója ellen. A feljelentésben a tanítónő leírta, hogy az iskolaigazgató őt a tanulók jelenlétében szidalmazza és

meg is veri, amiért nem akar eleget tenni szegényteljes ajánlatainak.

Mindezek az események -- Adeverul tudósítója szerint -- két héten belül történtek s nem egy-két elszórt esetről van szó, hanem olyan esemény-láncolatról, melynek hátterét szigorú vizsgálatnak kell felderítenie. A tudósítás megjegyzi, hogy Jasi-megyében számos más hasonló esemény is történt az iskolák környékén, azonban csak a leg-súlyosabb esetek kerülnek nyilvánosságra.

A Jasi-megyei iskolai események ügyében Dorin képviselő a parlamentben is felszólalt. Gusti közoktatásiügyi miniszter szigorú vizsgálatot rendelt el s így remélhető, hogy a kiszolgáltatott gyermekek helyzetével visszaélő tanítók bűnösségük esetén elnyerik méltó büntetésüket.

Zsirosszódával megmérgezte magát egy tasnádi asszony

Megdöböntő módon vett véget életének Tasnádon Kapcsos Sándor tasnádi gazdálkodó felesége, Bajusz Eszter, aki maróluggal megmérgezte magát. Kapcsos Sándorné már hosszabb idő óta szenved gyógyíthatatlan betegségben és ez adta kezébe a méreg poharat. Mire végzetes tettet hozzátartozói felfedezték, már késő volt, mert a szerencsétlen asszony kiszenvedett. Tragikus sorsa egész Tasnádon nagy részvétet keltett.

RADIOMŰSOR

SZOMBAT

BUKAREST. 13: Gramofon. 13.45: Hitek. 14: Gramofon. 18. Könyvi zene. 19.10: Előadás. 19.25: Sibiceanu zenekar. 20: Előadás. 20.40: Gramofon. 21: Enek hangverseny. 21.20: Rádió zenekar. 21.50: Előadás. 22: Balalaikazene.

BUDAPEST. 10.15: Szalonzenekar 13.05: Házikvintett. 17: Harsányi Gizi előadása. 18: Koudela Géza dr. előadása. 18.30: Kuruc dalok. 19.30: Munkásfelőra. 20: MAV visszhang Dalkör. 20.40: Mit üzen a rádió. 20.45: Gramofon. 21.20: Operettrezletek. 23: Gramofon lemezek. 24.30: Cigányzenekar (Horváth Rezső).

APROHIRDETÉSEK

Egy hirdetés 15 lei. 6 napon keresztül hozott hirdetés 60 Lei.

ELVESZETT pénztárca igazolvánnyal, egy fényképpel. Becsületes megtaláló 100 lej jutalmat kap „Ito” szöveggyár irodában.

TENYÉRBŐL, kártyából multat, jelent, jövőt mondok 10 lejért. Üzlet jömenetelén, ház eladásán, állásba juttatásán elősegítik. Kálvária-ucca 58-a.

LAPKIHORDÓT Törkölymérőn és Dorongos-oldalon bevezetett helyre fix fizetéssel és jutalékkal felvesz a „Nagyvárad Friss Ujság” kiadóhivatala.

ZSAK előrajzolva, fonallal együtt (szöveghez) legolcsóbban Székelynével, Royallal szemben. 209

„PHÖNIX” szikvizgyár kihordó kocsist keres, jártasok előnyben, Kaszárnya ucca 1. 269

GYAKOROLT cipész segéd női exportra és texes felvétetik. Str. Horia 3. 264

CUKRASZ segéd felvétetik. Kapucinus ucca 20. 268

UJSÁGÁRUSOKAT jó keresettel úgy Nagyvárad Friss Ujság, mint az Erdélyi Magyarság részére felveszünk. Jelentkezni a kiadóban.

Felelős szerkesztő

Dr Zoltán Jenő

PASZTOR-NYOMDA, ORADEA